

[Justitsministeren.]

en vis straf, medmindre den betingede straf kommer til afsoning.

Reglerne var dog stadig i nogen grad præget af deres historiske udgangspunkt — vurderingen af, om det strafbare forhold er vanærende — og af betragtninger over, om den, der er straffet, kan anses for „værdig“ eller har „den fornødne tillid“ i forskellige relationer. De er endvidere nok blevet administreret strengere af de forskellige administrationsgrene, end man havde tænkt sig, ved fortolkningen af, hvad der skal forstås ved „retskaffen vandel“, „uberygtethed“ o. s. v. De forskellige standsinteresser, der lægger vægt på at holde straffede personer ude fra deres område af hensyn til den anseelse og værdighed, som der er en naturlig tilbøjelighed til at anse påkrævet hos egne standsfæller i hævdelse af netop deres betydningsfulde stilling i samfundet, har herved gjort sig gældende. Og reglerne er som nævnt strengere end i andre lande. I Sverige kender man således praktisk talt ikke regler om rettighedsfortabelse som følge af straf, men anser dem — som det er kommet til udtryk under nordiske forhandlinger — som et levn fra fortiden.

Som nævnt førte mine overvejelser i forbindelse med „amnestiloven“ mig til den opfattelse, at en gennemgribende ændring af de nævnte regler er påkrævet, og da jeg rettede henvendelse til straffelovskommissionens formand, professor Hurwitz, for at formå ham til at fremskynde kommissionens nylig påbegyndte arbejde med disse problemer mest muligt, viste det sig, at hans — og kommissionens — grundindstilling var den samme som min.

Ved en i kommissionernes historie sikkert enestående arbejdsindsats, for hvilken jeg føler trang til også her at takke — i første række kommissionens formand og dens sekretær, fungerende sekretær i justitsministeriet Knud Waaben —, er det lykkedes kommissionen på kort tid at arbejde sig igennem det omfattende lovstof og udarbejde en fylldig betænkning, der i dag foreligger trykt; og et efterfølgende forceret arbejde i justitsministeriet har gjort det muligt for mig — hvad jeg ikke havde turdet regne med — allerede i dag at fremsætte dette på grundlag af betænkningen udarbejdede lovforslag. Forslaget fremtræder som en række æn-

dringsforslag til borgerlig straffelov og en række andre love. Det bærende princip, som er nærmere motiveret i betænkningen, er det, at hensynet til at lette de straffedes genindpasning i samfundet er så vigtigt, at kun meget vægtige modstående hensyn kan berettiggere regler, der indskrænker de almindelige borgerlige rettigheder. At der består en vis mulighed for, at den, der er straffet, vil kunne gøre sig skyldig i misbrug, hvis han får lejlighed til at udøve en vis virksomhed — f. eks. næringsvirksomhed i henhold til næringsbrev —, bør ikke kunne udelukke ham derfra. Endnu mindre bør betragtninger om værdighed eller uværdighed være afgørende for reglerne om rettighedsfortabelse. Derimod kan der være grund til at udelukke visse straffede personer fra visse særlige stillinger, når der er grundlag for at antage, at der, under hensyn til det allerede begåede forhold, er nærliggende fare for, at de i disse vil gøre sig skyldige i lovovertrædelser. Det strafbare forholds art — ikke straffens størrelse — vil her særlig være af betydning.

Dette princip finder udtryk i den bestemmelse, der ved forslaget § 1 foreslås indført i borgerlig straffelov som ny § 78 i stedet for den bestemmelse, der, som nævnt, blev ophævet ved lov nr. 88 af 15. marts 1939.

Som en programerklæring udtales i stk. 1, at strafbart forhold ikke medfører tab af borgerlige rettigheder, herunder ret til virksomhed i henhold til almindeligt næringsbrev eller sønæringsbevis. Den eneste væsentlige — og formentlig kun midlertidige og derfor ikke udtrykkelig nævnte — undtagelse fra bestemmelsen er valget og valgbarhed til rigsdagen, hvor en begrænsning følger af grundlovens § 30, som kun kan — men også bør — ændres ved en grundlovsrevision.

Efter stk. 2 i den foreslåede § 78 i borgerlig straffelov kan den, der er dømt for strafbart forhold, i henhold til derom given lovbestemmelse udelukkes fra at udøve virksomhed, som kræver en særlig offentlig autorisation eller godkendelse, såfremt det udstviede forhold begrunder en nærliggende fare for misbrug af stillingen eller hvervet. Forslaget følger på dette punkt et mindretal indenfor straffelovskommissionen. Fler-tallet ville give adgang til udelukkelse fra